

Tiende rekening van F.J. Costerius, scholtis van Weert over het jaar 1768¹

Vindplaats: Algemeen Rijksarchief te Brussel (ARA), archief Rekenkamers, toegang I 076, inv.nr. 49259

Kopie: Gemeentearchief Weert (GAW)

Transcriptie: Jan Roelings

Annotatie: Emile Haanen

10e compte

1. capittel

[In de marge 1:]²

Mis en nos mains présenté et affirmé par le rendant comme au compte precedent.

[In de marge 2:]

Vu le compte precedent prend bien le tems.

Thiende reeckeninghe van Ferdinand Joseph Costerius over het scholtisampt tot Weerdt, ingaende den 1e januarij 1768 ende eijndigende den lesten december desselfs jaers in guldens, stuijvers, deniers Brabants wisselgeldt

In den eersten van crimineele breucken³ ende dergelijcken naer voorgaende kennisse daer op getaxeert.

Item voor die sijn verongeluckt,

Ten tijde deser reeckeninghe sijn dergelijcken breucken gheene ontfangen, dus hier

memorie

[In de marge:]

Par affirmation du rendant.

2. capittel

Anderen ontfanck van breucken gevallen in de stadt ende derselver heerlijkheijdt ende daer bij schepenenvonnisse herkendt bij gebreecke van voldoeninghe van parthijen metten anderen genegotieert hebbende op mercktrecht⁴ ende vervolgens niet voldaan hebben ende breucken van

¹ De eerste rekening van deze scholtis of schout, tevens rentmeester († 1818) was over 1759; de laatste was vermoedelijk in 1795, toen de Franse overheid een nieuwe bestuursregeling invoerde en deze heerlijke functie in die vorm verdween. Aangezien alle heerlijke inkomsten in 1686 in beslag werden genomen door de Grote Raad van Mechelen op verzoek van de schuldeisers van de prins van Chimay, gold dat ook voor de baten uit deze functie. Het beslag werd in 1772 definitief opgeheven.

² De Franstalige bijschriften zijn de opmerkingen geplaatst door de Grote Raad van Mechelen.

³ Breucken zijn boetes.

⁴ Marktrecht is een bepaalde wijze van civiel procederen in Weert; afgeschaft in 1704.

pandkeeringhe⁵ ende versteecken panden ende van breucken van dagh van heerlijkheijdt⁶ offte gastrecht⁷ alle tot LX schellinghen offte meer naer advenante uijtwijzens van schepenenattestatie hier medegaende.

Is te weeten dat ider LX schellinghen tot Weerdt doen twee guldens neghen stuijvers Brabants munte naer den placcaerte daer van schepenen van outs toekomt neghen stuijvers, soo dat tot profejite van den Heere van elck LX schellinghen koomen twee guldens

Den tijde deser reeckeninghe sijn gheen LX schellinghen gevallen, volgens declaratie van den secretaris der voorschreven stadt ende heerlijkheijdt, dus nihil

[In de marge:]

Vu la declaration du secretaire Blomaerts du 28 fevrier 1769.

3^e capittel

Anderen ontfanck van breucken int' Weijvelterbroeck van elsenhoudt aldaer gecapt te hebben buijten het censent vant' magistraet die het voorschreven Broeck hebben in vrede geleijdt⁸ op peene van vier guldens voor den Heere ende noch vier guldens voor het profejite van de gemeijnte hebbende tot dijen eijnde eenen particulieren broeckhouder aengesteld om aldaer op reguardt te nemen den welcken ten dijen eijnde wordt gegageert.

Dien tijde deser reeckeninghe sijn gheen dergelijcken breucken ontfanghen, dus hier memorie

[In de marge:]

Par affirmation du rendant.

4e capittel

Anderen ontfanck van breucken gevallen door vechterije ende van het van het mes te trecken

1. Den vijfden meert 1768 bij accoordt ontfangen van d'heer Frencken voor de vrouw van Willem Verbeeck, haer dochter ende twee broeders de somme van dertigh guldens Weerts, voor scheltwoorden en uijtroepingen tegens den boden ende werckmeesters van het gilde, dus hier 18:0:0:0

[In de marge en van toepassing voor de artikelen 1 -3 van dit kapittel:]

Par affirmation du rendant, j'accepte.

2. Ontfanghen bij accoordt van Christiaen Smeets, Andries Vissers ende Arnoldus Cogels de somme van neghenentwintigh guldens Weerts, boven

---

⁵ Het verzet langs de weg van rechte tegen gerechtelijke panding of beslaglegging.

⁶ Dag van heerlijkheid is een gerechtsdag, waarop zaken behandeld werden inzake schending van de heerlijke rechten.

⁷ Het gastrecht is een bepaalde wijze van kort procederen mede in verband met vreemdelingen.

⁸ In vrede leggen is een bepaald stuk grond voor gesloten verklaren.

de kosten van informatie om dat deselve eenighe insolentien hadden bedreven ten huijse van Godefridus Vaessen, dus hier 17:8:0:0

3. Den neghentienden december 1768 bij accoordt ontfangen van d'heer Schenaerts voor Joannes van den Zeijlbergh de somme van eenen ducaton boven de kosten van informatie omdat hij hadde gestooten ofte oirsaecke gegeven dat Anthoin Truijens liggende op eenen stoel met den selven ter aerde is gevallen, dus hier 3:0:0:0

[Toevoeging einde hoofdstuk:]

Le quatrieme chapitre de recette porte la somme de trente huit florins, huit sols argent fort de Brabant

Dico 38:8:0

5e capittel

Anderen ontfanck van breucken offte LX schellingen, dewelcke vallen als eene parthij uijt crachte van voorgaende vonnisse ende oordeel tot voldoeninghe van 't selve word toeleijdinghe⁹ gedaen in gronden van erven, item als eene parthije van gewesene vonnisse appelleert op Wissem, hetsij dat sij sulcke appellatie vervolghen ten dael kennen, in welcke gevallen oock vallen LX schellingen.

Ten tijde deser reeckeninghe sijn gheen LX schellingen gevallen in appellen op Wissem, off te andersints volghens verclaeringhe van den secretaris der stadt ende heerlijkheid Weerdt, dus hier nihil

[In de marge:]

Vu la dite declaration du secretaire Blommaerts, transeat.

Ten tijde deser reeckeninghe heeft den rendant vijff guldens wegens vijff defouten¹⁰ ontfangen ingevolghen verclaeringhe van den secretaris der stadt ende heerlijkheid Weerdt, dus hier 5:0:0:0

[Toevoeging :]

Somme par soi de

[In de marge:]

Vu la declaration du meme secretaire du 22 fevrier 1769 et par affirmation du rendant, j'accepte. Ordonnons néamois au rendant de produire [...] en avant [...] comptes à rendre du chef d'office d'ecoutette de Weert une déclaration portant non seulement le nombre des amendes recues, mais aussi de celles decretees quoique non recues.

6e capittel

Anderen ontfanck van breucken offte compositien¹¹ van injurien¹² ende

⁹ Het vonnis wordt nu uitvoerbaar door openbare verkoop van onroerend goed van de veroordeelde..

¹⁰ Gebreken.

¹¹ Schikking, overeenkomst.

¹² Beledigingen.

andere dergelijcke ongeregeltheden bij verscheidene personen bedreven, ende oock van fornicatie¹³, overspel ende van wildt te schieten. Item van holthouwen soo in 's Heere als andere bosschen, alle welke abuijsen ende misbruijcken bij den rendant naer gelegentheijdt der saecken sijn gecomponeert.

1. Den derthiende januarij 1768 bij accoort ontfangen van Lins Ghijesen de somme van ses pattacons ende eenen halven, om dat den selven op de jachte is worden geattrappeert, waer van den jaeger Hendrick Emonts, aenbrenger, heeft gehadt een derdendeel, dus hier 10:8:0:0

[In de marge en van toepassing voor de artikelen 1 en 2:]
Par affirmation du rendant, j'accepte.

2. Ontfangen bij accoort van Peter Schaecken ende Peter Vrencken de somme van vier gulden Weerts, omdat sij hunne huijsen hadden gelapt met stroij sonder permissie des magistraets, dus hier 2:8:0:0

3. Den vijffden gebruarij 1768 ontfanghen van Rozier van Elven voor joffre Boogaerts de somme van twee ducaton, wegens eene gedecreteerde amende den 9 septembris 1767 door het gericht, dus hier 6:0:0:0

[In de marge:]
vu le decret des echevins de Weert du 9 7bris 1767, j'accepte.

4. Den achden februarij 1768 bij accoort ontfangen van Andries Cluijskens de somme van eenen pattacon, omdat den schansmeester van de Laerderschans publijcke uijtroepinghe hadde laeten doen sonder permissie, waervan den boden Hendrick van den Nieuwenhoff, aenbrenger, heeft gehadt 1 gulden een derdendeel, dus hier 1:12:0:0

[In de marge en van toepassing voor de artikelen 4 - 14:]
Par affirmation du rendant, j'accepte.

5. Den twelffden junij 1768 bij accoort ontfangen van Jan van Hooff de somme van thien guldens ende thien stuijvers Weerts, omdat hij heijde hadde gemaeijt tusschen de limieten van 's Heere bosch, waervan den boden Hendrick Nijens, aenbrenger, heeft gehadt eenderdendeel, dus hier 4:4:0:0

6. Den eenentwintighsten junij 1768 bij accoort ontfangen van Andries van Aecken voor Cornelis Smeets de somme van thien schellinghen om dat hij vlicker¹⁴ hadde gesteecken tusschen de limieten van 's Heere bosch, int Spekebroecxken, waervan den boden Andries Hermans, aenbrenger, heeft gehadt eenderdendeel, dus hier 2:0:0:0

7. Den eersten julij 1768 bij accoort ontfangen van Potte Jan de somme veerthien schellingen boven de weerde van eenen schellinck omdat hij een bussel boonestacken van weeckhoudt hadde gecapt ins'heere Princen bosch, waervan den boden Andries Hermans, aenbrenger, heeft

---

¹³ Ontucht.

¹⁴ Zoden.

gehad eenderde deel, dus hier 2:16:0:0

8. Den rendant stelt alhier eenen schellinck voor de weerde van de
voorenstaende bussel boonesteacken ingevolgher verclaeringhe van den
boden Andries Hermans, dus hier 0:6:0:0

[In de marge:]

Vu la declaration ci-mentionnée, j'accepte.

9. Den vierden julij 1768 bij accoortd ontfangen van de suster van Laurins
Linssen de somme van twelff schellingen, omdat hij sijne karre niet hadde
laeten vermaecken op het geordonneert spoor, waervan den boden Andries
Hermans, aenbrenger, heeft gehadt een derdendeel, dus hier 2:8:0:0

10. Ontfangen bij accoortd van d'heer Keuten de somme van acht schellingen,
om dat Peter Emonts sijne karre niet hadde laeten vermaecken op het
geordonneert spoor, waervan den boden Andries Hermans, aenbrenger,
heeft gehadt eenderdendeel, dus hier 1:12:0:0

11. Den neghenden september 1768 bij accoortd ontfangen van de huijsvrouw
van Giesbert Knaepen de somme van vier schellingen, omdat hij sijn huijs
hadde gelapt met stroij, waer van den boden Hendrick Weijts, aenbrenger,
heeft gehadt een derdendeel, dus hier 0:16:0:0

12. Den twintighsten october 1768 bij accoortd ontfangen van Nicolaes
Tindemans voor Joannes van der Pijpen de somme van twelff schellingen,
omdat hij eenighe gedrooghde vrende vellen hadde laeten inkoomen
sonder wettighe attestatie, dus hier 3:12:0:0

13. Den derthiende december 1768 bij accoortd ontfangen van Peter Gielis
somme van vier pattacons, omdat hij op de jachte is worden geatrappeert,
waer van de jaeger Hendrick Emonts, aenbrenger, heeft gehadt een
derdendeel, dus hier 6:8:0:0

14. Den veerthienden december 1768 ontfangen bij accoortd van den
buijtenborgemeester Jan Keulen voor Jacobus Stultjens de somme van
vier pattacons, omdat hij op de jachte is worden geatrappeert, waervan
den jaeger Hendrick Smonts, aenbrenger, heeft gehadt een derdendeel, dus hier 6:8:0:0

[Toevoeging einde hoofdstuk:]

*Le sixieme chapitre de recette porte la somme de cinquante florins, dix huit
sols argent fort de Brabant*

Dico 50:18:0

7e capittel

Anderen ontfanck van breucken ende civiele amendens soo van huijselijcke
als andersints die in de velde vallen als van heijde ende vlagghen te maijen,
torff op den Peel te steecken ende wegh te voeren ende op andere erven
schaepen te drijven.

Ende breucken bij de ambachtsmeesters ontfangen ende dergelijcken welcke excedeeren vier stuijvers Brabants ende worden de voorschreven breucken op ende afgeset, gehooght ende geleeht met advijs van scholtis, borgemeester, schepenen ende gekorens tot welvaert offte profejite van de gemeijnte ende nabuijren, welcke breucken die hellichte offte derdendeel den boden offte aenbrenger toekomt, die de velden offte paelen schutten.

1. Ontfangen bij accoordt de somme van thien guldens ende thien stuijvers Weerts wegens bevondene fouten int' visiteeren der wegghen in mej 1768, dus hier 6:6:0:0

[In de marge en van toepassing voor de artikelen 1 - 6:]
Par affirmation du rendant, j'accepte.

2. Den selven julij 1768 bij accoordt ontfangen van Dirck Souts voor Jan Truijen de somme van thien schellinghen voor tweederde paerten, omdat hij aerde hadde opgeworpen in den vrede van het Weijvelterbroeck, het resteerende derden deel heeft de gemeijnte, ingevolghede ordonnantie van den jaere 1749 geprofiteert, dus hier 3:0:0:0

3. Den vierden oktober 1768 bij accoordt ontfanghen van Jan Verborgh de somme van eenen gulden Brabants voor een derde paert, ingevolghede ordonnantie, omdat sijne dochter botter hadde opgecoght voor elff uhren. De andere tweederden deelen hebben de bodens Hendrick Weijte ende Andries Hermans, aenbrengers, met de stadt geprofiteert, dus hier 1:0:0:0

4. Den achden oktober 1768 bij accoordt ontfangen van Hendrick Wouters voor Peter Stappers de somme van ses schellinghen voor eenderde paert, omdat hij botter hadde opgecoght offte laeten opcoopen voor elff uhren, de andere tweederden deelen hebben de bodens, aenbrengers, met de stadt geprofiteert, dus hier 1:16:0:0

5. Ontfangen bij accoordt voor Peter Crijns, Matthijs Lijbens, ende Jan Meurkens de somme van eenen gulden ende veerthien stuijvers Brabants, voor eenderde paert, omdat sij botter hadden opgecoght voor elff uhren, de andere tweederden deelen hebben de bodens, aenbrengers, met de stadt geprofiteert, dus hier 1:14:0:0

6. Ontfangen bij accoordt de somme van acht guldens ende thien stuijvers Weerts, wegens bevondene fouten int' visiteeren der wegghen ende waeterloopen in oktober 1768, doet in Brabants 5:2:0:0

7. Ontfangen den sevenden december 1768 van de werckmeesters van St. Nicolaesambacht offte gilde, de somme van twintigh guldens Weerts, wegens amendes offte inkooppen van het selve gilde, gevallen voor den Landtheere in hun regeerent jaer 1768, volgens hunne verclaeringhe, doet in Brabants 12:0:0:0

[In de marge en van toepassing voor de artikelen 7 - 10:]
Les declarations de 2 juillet, 3 et 7 decembre 1768, 15 septembre 1769, signées

respectivement Mathias Eyckholt, Nicolaus Tildemans, H. Houtappels, Francis Broens, H. Brusselaers, Joannes Berben, Godefridus Cnaepen, Joannes Laemers. J'accepte.

8. Ontfangen den derden december 1768 van de werckmeesters van het schoenmaeckerambacht de somme van tweeentwintigh guldens Weerts, wegens breucken ende inkooppen van het selve ambacht, gevallen voor den Landtheere in hun regeerent jaer 1768 volgens hunne verclaeringhe, doet in Brabants 13:4:0:0

9. Ontfangen den tweeden julij 1768 van de werckmeesters van het timmerambacht de somme van twee guldens ende drie oorden Weerts, wegens rechten voor den Landtheere, gevallen in hun regeerent jaer 1768, volgens hunne verclaeringhe, doet in Brabants 1:4:2:0

10. Ontfangen den vijffthienden september 1768 van de werckmeesters van het smeedeambacht de somme van twelff stuijvers Weerts, wegens rechten voor den Landtheere, gevallen in hun regeerent jaer 1768, volgens hunne verclaeringhe, doet in Brabants 0:7:1:0

11. Van de werckmeesters van het cledemaeckersambacht sijn voor den Heere gheene amendens gevallen in hun regeerent jaer 1768, volgens hunne verclaeringhe, dus hier nihil

[In de marge:]

Vu la declaration du 26 juin 1769 signée, Jacobus Gielis et Simon Knapen, je passe.

[Toevoeging einde hoofdstuk:]

Le septieme chapitre de recette porte la somme de quarante cinq florins, treize sols, trois liards

Dico 45:13:3

[Toevoeging 1 op einde van de inkomstenkapittels:]

Le produit total des susdits sept chapitres de recette du present compte, porte la somme de cent trente neuf florins, dix neuf sols et trois liards argent fort de Brabant

Dico 139:19:3:0

[Toevoeging 2 op einde van de inkomstenkapittels:]

Et comme le rendant doit jouir suivoant sa commission du tiers des amendes et confiscations, faisant le dit tiers quarante six florins, onze sols et un liard y compris comme au compte precedent par provision et sans prejudice aux droits du seigneur le tiers de ce qu'il a reçu pour droits de chef d'oeuvres en thiois proeven ofte aencoopen des metiers ou serments, mais deduction faite de la somme totale de l'article de six sols porte au sixieme chapitre de recette

Dico 46:11:1

[Toevoeging 3 op einde van de inkomstenkapittels:]

Ainsi reste au profit de la recette seulement nonante trois florins, huit sols et deux liards argent fort de Brabant

Dico 93:8:2

Miesen

1e capittel

Uijtgaeve tegens den voorschreven ontfanck

1. Den rendant stelt alhier sijne jaerelijcsche wedden offte tractement, verscheenen van den eersten januarij 1768 tot den lesten december desselfs jaers de somme van hondert ende vijfftygh guldens, als ordinaris 150:0:0

[In de marge:]

Vu la compte precedent, je passe.

2. Betaelt aen schepenen der stadt ende heerlijkheijdt Weerdt de somme van vier guldens Brabants, voor een jaer gagie offte cogelgeldt, verscheenen den tweentwintighsten februarij 1769, volgens quittance, dus hier 4:0:0

[In de marge:]

Vu la declaration du secretaire Blomaerts du 22 fevrier 1769, je passe.

3. Betaelt aen de drie schutterijen tot Weerdt ende eerstelijck aen de compaignie van St. Joris, offte Alde Schutten voor een jaer gagie, hun competeerende van wegens de assistentie der justitie, verscheenen te Sinxten 1768, de somme van thien guldens, volgens quittance, dus hier 10:0:0

[In de marge:]

Je passe par quittances du 31 mai 1768 signées respectivement Godefridus Knaepen, Servaes Jacobs, Wauter Jansens, Joannes Stultiens, Henricus Schol et Nicolaus Tildemans.

4. Betaelt aen de deeckens van de compaignie van Ste. Catharina, offte Jonghe Schutten, voor een jaer gagie, hun competeerende van wegens de assistentie der justitie, verscheenen te Sinxten 1768, de somme van ses guldens ende vijff stuijvers Brabants, volgens quittance, dus hier 6:5:0

5. Betaelt aen de deeckens van de compaignie van St. Hubrecht, offte Busschutten, voor een jaer gagie, hun competeerende van wegens de assistentie der justitie, verscheenen te Sinxten 1768, de somme van ses guldens ende vijff stuijvers Brabants, volgens quittance, dus hier 6:5:0

[Toevoeging einde hoofdstuk:]

Le premier chapitre des mises monte à la somme de septante six florins et dix sols argent fort de Brabant

Dico 176:10:0

2e capittel van uijtgaeve

Den rendant vindt goedt in de vorenstaende reeckeninghe over den

jaere 1767, de somme van drie hondert neghenentachtigh guldens,
twelff stuijvers, drie oorden ende een duijdt, de welcke alhier worden
gesteld voor uijtgaeve, dus 389:12:3:1

[In de marge:]
Le compte precedent, je passe.

[Toevoeging einde hoofdstuk:]
Somme par soi

3e capittel

Anderen uijtgaeve van t'formeeren ende exhibeeren deeser reeckeninghe over de jaeren 1764, 1765, 1766, 1767 ende 1768

1. In den eersten in voort formeeren deser reeckeninghen, groot
drijeenseventigh blaederen, ad drie stuijvers wisselgeldt per bladt,
ingevolghede de voorighe reeckeninghe, facit 10:19:0:0

[In de marge van van toepassing voor de artikelen 1 - 5:]
Je passe et les articles tirés.

2. Voor vacatien ende verblijff des rendants wegens dese vijff reeckeninghen 6 gulden

3. Voor den heere raedt ende commissaris ter auditie deser vijff
reeckeninghen met het collationeeren derselven 15 gulden

4. Voor den heere adjoint 9 gulden

5. Item aen den heere secretaris voor de copie, groot drieenseventigh
blaederen, ad twee stuijvers Brabants courant per bladt, facit 6:5:0:0

6. Voor den heere secretaris, ofte die het aengaet, voor het copieeren
der apostillen op de dobbel deser vijff reeckeninghen 3:12:0:0

[In de marge:]
Je passe à raison d'un sol courant par apostille.

[Toevoeging 1 einde hoofdstuk:]
*Le troisieme chapitre des mises porte cinquante florins et seize sols
argent fort de Brabant* Dico 50:16:0

[Toevoeging 2 einde hoofdstuk:]
*Et le total de mises des dits trois chapitre porte six cent seize florins,
dix huit sols, trois liards et un gigot argent fort de Brabant* Dico 616:18:3:1

[Toevoeging 3 einde hoofdstuk:]
*Et comme le produit de la recette ci-dessus remonte qu'a nonante
trois florins, huit sols et deux liards argent fort de Brabant* Dico 93:8:2:0

[Toevoeging 4 einde hoofdstuk:]
Portant le rendant a plus exposé que reçu la somme de cinq cent

*vingt trois florins, dix sols, un liard et un gigot argent fort de
Brabant*

Dico

523:10:1:1

[Toevoeging 5 einde hoofdstuk:]

Ainsi coulé clos et arrêté par nous, sousignés, commissaire et ajoiné à Malines le 4 juillet 1771.

(get.) de Waepenaert d'Erpe

(get.) L.J. Scorion

[In de marge:]

*Soit memoire que cette cloture de cinq cent vingt trois florins, dix sols, un liard et un gigot à été
validée au rendant au besogné des consignations par lui faites, qui suit fol. 139 et seqq la cloture de
son onzieme compte de la recette des terres de Weerd, Nederweerd et Wesseem, lequel besogné à été
clos et arrêté le 6. juillet 1771, portant que cette cloture du present compte cesse ici*

(get.) de Waepenaert d'Erpe

(get.) L.J. Scorion

Eindresultaat:

De totale inkomsten bedroegen

93 guldens - 8 stuiver - 2 oord

De totale uitgaven bedroegen

616 gulden - 18 stuiver - 3 oord - 1 duit

De uitgaven overtroffen de inkomsten met

523 gulden - 10 stuiver - 1 oord - 1 duit
in Brabants wisselgeld